Anul LXXXIII — Sibiu, 20 Ianuarie 1935 — Nr. 4

Telegraful Roman

Organ naţional-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Probleme catehetice

Carnetul de religie

Imi reamintesc cu drag toate amănuntele legate de răsăritul vieţii mele: chipul neuitat al mamei, poveştile ei, copiii hoinari, şcoala satului, etc. Şi totdeauna când desgrop aceste amintiri de sub cenuşa anilor trecuţi, o reverie liniştită, o atmosferă de primenire duhovnicească se sălăşlueşte în mine. De altfel, socot că acest fenomen sufletesc este comun tuturor oamenilor, căci toţi s'au bucurat de anii în cari lipsa de griji şi nevinovăţia au format atmosfera cea mai proprie a zilelor de-atunci.

Şi când coboară omul din treaptă în treaptă, pe panta anilor, spre a zăbovi cu gândurile în zilele copilăriei? De câte ori se 'ntâmplă să stea în nemijlocită apropiere cu un amănunt exterior: Un leagăn, îl aruncă tocmai în leagănul propriilor alintări; un pocnet de bici, îl sălăşlueşte câteva clipe printre prietenii din copilăriei; colindul, îi aduce în faţă ceata drăgălaşilor colindători, din care făcea parte odinioară.

Această atmosferă odihnitoare procură nu numai o seamă de amintiri preţioase oricărui suflet omenesc, dar constitue, în acelaş timp, o baie de întrămare duhovnicească, o piatră ziditoare la temelia actelor noastre de fiecare zi.

Şi totuşi... această bisericuţă, clădită din căldura căminului părintesc şi din pietricelele prea frumoaselor amintiri ale vieţii copilăreşti, dăinuieşte mereu, mereu, până în preajma prohodirii noastre, sub aspectul celui mai curat sentimentalism. De aceea, de fiecare dată când suntem împintenaţi la intensificarea acţiunilor noastre zilnice, de aceste floricele tinereşti, sentimentul este alimentat mai cu dinadinsul. Veţi convenì însă, împreună cu mine, că sentimentul nu poate fi consideret drept singurul îndreptar în săvârşirea acţiunilor noastre şi că, fără a fi secondat de raţiune şi voinţă, — ba chiar înfrânat de raţional — nu ne poate procura o energie spirituală, atât de necesară mai ales în domeniul vieţii religioase-morale. Din acest motiv, şi din altele asemenea, pentru un fiu al bisericii se face evidentă şi necesitatea unui suport intelectual, a unui conţinut de maxime creştine şi de idei religioase, din care să-şi extragă normele cele mai puternice, mai sănătoase şi hotărâtoare în direcţionarea vieţii zilnice. De câte ori e vorba să ia o atitudine însemnată, credinciosul să aibă *în sine* o căsulie a chibzuinţei luminate, clădite din adevărurile fundamentale, din cuvintele lui Hristos Domnul, din modelul vieţii Sale şi din pilda vieţii celor ce s'au jertfit pentru Isus. Astfel, de câte ori vor trece norii îndoelilor şi ai desnădejdii prin fiinţa lui, credinciosul să se poată întrema şi odihni şi să se poată scutura de grijile distrugătoare ale oricărui elan aducându-şi aminte, fără nici o greutate, de cuvintele Domnului: «In lume necazuri veţi avea. Dar îndrăzniţi, eu am biruit lumea»!

Vrea să-şi modeleze viaţa în deplin acord cu vederile creştinismului? Să aibă înainte, pentru aceasta, clar şi luminos, chipul de ostaşi şi de atleţi ai credinţei şi virtuţile creştine, chipul sfinţilor martiri şi mucenici.

Coborând în lumea aceasta de idei curate şi în mijlocul exemplelor vii de viaţă luminată prin Hristos, cugetul lui să deprindă avânt îndemnător spre tot ce e înalt şi sfânt, întocmai cum se curăţeşte şi îmbărbătează simţirea lui la amintirea evenimentelor nevinovate din copilărie. Astfel şi voinţa va activa în bine.

Se naşte acum o firească întrebare: Unde este locul şi când ne oferă viaţa cea mai prielnică şi mai potrivită ocazie de a ne câştiga o asemenea bogăţie de cunoştinţe? Locul este şcoala. Iar momentele cele mai potrivite sunt acele petrecute în sânul şcolii. Ocazia? Sunt orele de catehizaţie, când, prin acţiunea de fiecare zi a preotului, toate cuvintele lui Hristos, toate adevărurile creştinismului şi multe din pildele de eroism creştin pot fi cimentate adânc în sufletul viitorilor muncitori în ogorul bisericii.

In ce mod să se desfăşoare activitatea ziditoare a catehetului? Indiciile generale sunt în posesia fiecărui preot. Dar, în ajutorul unei instrucţii religioase temeinice, ne sunt de folos — de nepreţuit folos — şi unele amănunte, pe care le cunosc numai acei cari le-au pus în aplicare şi cari au cules şi câteva roade din practicarea lor.

Un asemenea amănunt, care se poate transforma într'un preţios auxiliar pe lângă manualul de religie şi în asociere cu strădaniile catehetului, este *carnetul.*

Ce este acest carnet? Cum poate ajunge la el fiecare elev? La ce şi cum trebue folosit în orele de catehizaţie?

Iată câteva întrebări, cari îşi găsesc răspunsul în cele ce urmează.

Carnetul de religie trebue închipuit ca un mic, dar frumos şi curăţel, vocabular, din acele folosite la scoaterea cuvintelor străine. Imbrăcat curat, cu titlul său, cu numele posesorului, acest carnet trebue să se afle pe bancă, înainte de începerea lecţiei. Nici unui elev să nu-i fie permis a veni la ora de religie fără acest mic auxiliar didactic. Şi când spunem acest lucru, ne referim, desigur, numai la elevii claselor III—VII primare.

La oraşe, unde nevoile materiale — mai ales cele băneşti — se învingadesea mai uşor, un carneţel pentru religie poate fi procurat fără prea mari greutăţi. Oricare părinte sacrifică *doi lei* pentru a satisface această cerinţă a catehetului. Dar la sate? Ce să ne facem acolo? Şi cum să silim pe elev la cumpărarea unui asemenea carneţel, când se cunosc atât de bine nevoile apăsătoare ale celor mai mulţi dintre părinţi? Chiar şi suma derizorie de doi, trei lei, reprezintă ceva pentru căsuţa sărăcăcioasă.

Acest neajuns l-am întâlnit şi eu când am făcut încercarea de a introduce carnetele de religie. Trecuseră câteva ore dela începutul primului an şcolar şi abia jumătate din numărul elevilor îşi adusese carneţelul pentru religie. Dar am stăruit şi am învins. Veţi întreba, desigur, cum?

Iată cum: cunoscută fiind împrejurarea că ideile mari şi maximele morale nu-şi pierd din valoare dacă sunt trecute de elevi şi pe o hârtie de calitate mai puţin superioară, am obligat pe fiecare elev să-şi confecţioneze *personal* acest carnet. Hârtia necesară o aflau în casa părintească până şi cei mai săraci elevi. Căci, oare, nu se găsesc hârtii nescrise prin podul casei? Nu se află, chiar în casele ţărăneşti, coale năpăstuite, în cine ştie ce ungheţ dosnic, şi care sunt lăsate să servească drept obiecte distractive pentru mici vietăţi? Nu aduc părinţii hârtie nescrisă deodată cu cumpărăturile zilnice? Dintr'o astfel de hârtie i-am obligat să-şi confecţioneze carnete. Şi în ora care a urmat, nici un elev — din cei aproape 500 câţi formau clasele III—VII — nu s'a prezentat fără carneţelul impus.

Pacostea de ordin material era, astfel, subjugată pe deplin, iar pentru scopul, de ordin sufletesc, la care tindeam cu atâta stăruinţă, îmi asigurasem un auxiliar, nu numai în cărţile elevilor, ci şi în acest carneţel.

Iată, dar şi calea prin care fiecare elev poate ajunge în posesia unui carnet de religie.

Cine ar încerca aceeaş metodă, ar ajunge să verifice pe dea'ntregul afirmaţia de mai sus şi, în anul şcolar care ar urma celui de experienţă, s'ar isbì, — ca şi mine — de o noutate îmbucurătoare: nu numai elevii vechi, dar până şi cei intraţi în cl. III se prezintă, încă din prima oră de religie, cu carneţelele trebuitoare, fără să le fi fost cerute de catihet. Aşa se asigură introducerea şi continuitatea unui lucru de mare folos în ogorul evanghelizării.

Căci iată cum poate fi folosit carnetul de religie şi iată câteva din bunurile sufleteşti cimentate în sufletul elevilor prin ajutorul lui:

Fiecare lecţie de religie urmăreşte o ţintă bine determinată. Amănuntele lecţiei se strecoară, pe încetul, în subconştientul elevului, ori, adesea, chiar dispar, se uită. Un lucru însă trebue să rămână fixat în conştiinţa elevului pentru vreme îndelungată, — dacă se poate pentru întreagă viaţa. Acest lucru trebue căutat în esenţa fiecărei lecţiuni, în adevărul concretizat de o lecţie, în ceeace se cheamă *generalizare.* Oricine este la curent cu ceeace închide în sine *generalizarea.* Dar oricât de frumoasă ar fi maxima folosită ca generalizare într'o lecţie de religie, oricât de puternică ar fi expresia biblică folosită în acest scop, dacă ne mărginim numai la reproducerea ei în mod oral, cu scurgerea vremii se strecoară uitarea şi, când ar fi să ne folosim de ceeace am auzit în şcoală pentru cimentarea credinţei, ne trezim numai cu generalităţi. De aceea, generalizările trebue scrise mai întâi pe tabla clasei şi apoi în carnetul de religie, ca să rămână, astfel, scrise şi în intelectul elevului. Cine nu ştie că un adevăr se păstrează cu atât mai mult şi mai cu temei, cu cât a fost dobândit pe mai multe căi?

Pentru evidenţiere şi pentru a se vedea modul de a trece generalizările în carnetele elevilor, reproduc aici o pagină din carnetul unui fost elev al meu în clasa IV primară.

...28 Septemvrie 1933.

1. Pilda celor doi datornici

De veţi ierta oamenilor greşalele lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru cel ceresc.

Iar de nu veţi ierta oamenilor greşalele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşalele voastre (Evanghelistul Matei 6, 14—15).

...3 Octomvrie 1933.

2. Pilda fiului risipitor

Prin pocăinţă şi îndreptare, Dumnezeu, Prea Bunul, ne dă nouă iertare.

Acest procedeu îl folosim la clasele III—IV. In schimb, la clasele V—VII, unde există material istoric, carnetul devine un auxiliar şi mai preţios. Căci în el vor fi trecute nu numai generalizări, ci, mai ales, schiţe ale lecţiilor. Aceste schiţe, trecute în carnete paralel cu scrierea lor pe tablă, pot avea înfăţişarea următoare:

...28 Septemvrie 1933.

Sfântul apostol Petru

1. Este fiul lui Iona din Betsaida.
2. El se ocupa cu pescuitul.
3. Isus l-a chemat la apostolie.
4. Petru predică în ziua Cincizecimii. (Câştigă 3000 de oameni).
5. Petru predică la templu. (Câştigă alţi 2000 de oameni).
6. Petru în Sinedriu. (Gamaliel).
7. Petru în Samaria. (Simon hagul, *simonia).*
8. Petru în Lida. (Enea).
9. Petru în Iope. (Tavita).
10. Călătoreşte la Ierusalim, la sinodul apostolesc.
11. Călătoreşte încă în multe părţi,
12. Sufere persecuţia lui Nero.
13. † Roma, în a. 64.
14. Biserica îi prăznueşte amintirea în 29 Iunie.

Procedând în chipul acesta venim în ajutorul elevului, îi uşurăm înţelegerea tuturor lecţiunilor şi îi punem la dispoziţie un mijloc practic

de a-şi fixa cunoştinţele, de a putea reproduce la perfecţie cele auzite în clasă, de a putea face o repeţire temeinică în preajma examenului şi îl trimitem în viaţă cu o merinde plăcută.

In clipe de restrişte şi de sărăcie duhovnicească, în clipe de îndoială, în momentele când spiritul omului aleargă după o oază liniştită şi protectoare, singura posibilitate de destindere stă în reîntoarcerea lui cu sufletul şi cu gândurile toate în sfera trecutului înălţător. Pentru un credincios, crescut într'o şcoală înţelegătoare şi înzestrat de un catihet cu armele de luptă sufletească după modelul de mai sus, cea mai odihnitoare stare va fi totdeauna reintoarcerea cu gândul la orele de religie, ori la cercetarea cunoştinţelor dobândite deodată cu acestea.

Maximele morale, zicerile biblice, vieţile exemplare au constituit şi constituesc puncte de program în viaţa popoarelor, în ţinuta şi atitudinea caselor domnitoare. Cu atât mai vârtos în viaţa inşilor. Dar nu în a fiecărui om. Ci numai în viaţa acelui care este în posesia unor astfel de comori. Fericiţi cei ce le au. Dar mai fericiţi cei cari îşi fac o problemă dina le sădi cu vrednicie şi cu temei în inima catehumenilor. Mijloacele sunt multiple. Carnetul de religie este printre cele mai însemnate. Cercaţi şi veţi fi de aceeaş părere cu mine.

D. Călugăr

Pentru instrucţia premilitară

S'a făcut apel la slujitorii bisericii să ia parte la acţiunea naţională a instrucţiei premilitare.

Arhiepiscopia noastră a avut intuiţia acestui postulat spiritual, când a înfiinţat societatea Sf. Gheorghe a tineretului adult.

Tinereţea nu formează o excepţie a condiţiilor absolute ale virtuţilor esenţiale omeneşti, ci condiţiunile normale ale vieţii omeneşti însăşi.

Tineretul nu e omul în devenire, e fiinţa omenească în formaţiune.

De pe culmea tinereţii, cu orizontul lărgit de ideal, tinerul se coboară în valea vieţii, purtând în suflet imaginea plăsmuită de ideal. El coboară ca un luptător în valea vieţii, iar nu ca un rob.

Pentru un tiner, Dumnezeu e supremul bine, iar lumea e plină de nădejdi. Pe pământ are să caute peatra unghiulară a adevărului şi turnul nădejdii creştine.

Tineretul are să caute adevărul, iar nu ce e fals; ce e bun, iar nu ce e rău.

Autoritatea externă e necesară pentru ca să ajungă să se călăuzească de autoritatea conştiinţei.

Aristotel a fost întrebat odată de un tiner, dacă e obligat în orice împrejurări să facă binele. Şi la aceasta filosoful i-a răspuns:

— Cel mai bun răspuns îl dă nueaua, iar nu argumentarea.

Instinctul de curăţenie şi repulsiunea faţă de păcat este atitudinea morală a tineretului. Tinerul să croiască un cerc larg, pe care să-l umple pe încetul cu amănuntele cunoştinţei şi ale simţirii. Să nu pornească dela idei strâmte cu intuiţia de a le lărgi.

Dela intuiţia adevărurilor mari, eterne, pe care să le studieze şi de care să se călăuzească. E o condiţie exprimată în vorbirea de pe Munte: Fericiţi cei curaţi cu inimă că aceia vor vedea pe Dumnezeu. *Şi a doua condiţie:* Cele din lume le cunoşti ca să le iubeşti, — spre deosebire de cele sacre, pe care le iubeşti ca să le poţi cunoaşte!

T. Scorobeţ

Solemnitatea

deschiderii anului judiciar 1935 a consiliului de răsboi din cadrele corpului 7 armată

In prezenţa dlui general *V. Economu*, comandantul corpului 7 armată şi membru în consiliul superior al armatei, asistat de capii autorităţilor militare şi civile, s'a făcut, Luni în 14 Ianuar a. c. solemnitatea inaugurării anului judiciar 1935 a consiliului de răsboi din Sibiu.

Preşedintele acestui consiliu, generalul D. Gheorghiu, comandantul brigăzii 18 infanterie, deschide şedinţa festivă prin depunerea jurământului pe care îl prestau şi dnii maiori Pop Titus şi I. Elefterescu, apoi căpitanii Radu şi Marinescu, judecători militari.

Urmează serviciul divin, oficiat de părintele protopop I. Dăncilă, după care Sfinţia sa rosteşte un pătrunzător discurs, făcând sinteza problemelor de ordin moral şi social ce frământă azi sufletul omenesc.

Părintele Dăncilă face apel la justiţia ţării, pentruca aceasta alături de biserică să se considere drept factor de spiritualizare a vieţii de astăzi.

Urmează apoi cuvântul dlui primcomisar regal Titus Carapancea, apoi acela al dlor advocaţi Dr. Bărbat şi Băltăreţu; cărora le răspunde dl general V. Economu — făcând apel călduros tuturora, să stea neclintiţi în serviciul onoarei ostăşeşi. Dl general îşi exprimă mulţumirile pentru rodnicia muncii trecutului şi subliniază încrederea sa în viitor precum şi în integritatea magistraţilor militari şi a apărătorilor civili.

Subliniem dorinţa exprimată de reprezentantul baroului advocaţial din Sibiu, dl Dr. Bărbat, care, între altele, spune: „Profund impresionat de obiceiul creştinesc şi strămoşesc de-a deschide anul judiciar printr'un serviciu divin, secondat de cuvântul duhovnicesc al preotului celebrant, aş dorì să se introducă acest obicei, pe cât de creştinesc, pe atât de necesar, în deosebi în zilele de azi, şi în practica justiţiei civile, unde colaborarea puterii dumnezeeşti cu minusculele noastre puteri omeneşti, întru aflarea adevărului şi apărarea dreptăţii, este atât de necesară".

Solemnitatea se termină prin înscrierea celor prezenţi în cartea de aur a consilului de răsboi din Sibiu. *Rap.*

Probleme, fapte, comentarii

Fereastra deschisă spre Ierusalimul românesc, *este titlul cuvântării rostite de I. P. S. Sa Mitropolitul* **Nicolae** *al Ardealului, în catedrala din Orade, în ziua de 11 Noemvrie 1934, la sărbătoarea împlinirii unui veac şi jumătate dela aşezarea temeliei acestei catedrale.*

Memorabila cuvântare a Inaltului chiriarh a apărut acum în broşură (Tip. Arhidiecezană, Sibiu), împodobită cu figura, după o fotografie mai nouă, a venerabilului arhiereu, a P. Sf. Sale Episcopului Roman al Orăzii.

*

Dela conferinţele Universităţii populare, Sibiu. — Luni în 14 l. c. s'a ţinut în aula Academiei teologice, Sibiu, prima conferinţă din cursul religios-moral, desfăşurată de părintele prot. lt.-colonel *I. Dăncilă* **cu subiectul: „Câteva defecţiuni morale şi sociale de astăzi".**

Conferenţiarul descrie, presărând cu exemple scoase din miezul vieţii de astăzi, neajunsurile prezentului, arătându-le cu raport la: familie, şcoală şi la societatea de astăzi.

Pentru îndreptarea racilelor morale şi sociale cunoscute, vorbitorul face apel la solidarifatea bunilor creştini pentru a se identifica cu idealurile morale urmărite de biserica vie a lui Hristos.

Conferenţiarul scoate în evidenţă strădaniile în această privinţă ale I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* **al Ardealului, realizările Sale spirituale în ogorul sufletesc al românismului; trebue dar să-L ajutăm cu toţii în opera de renaştere şi de înviorare a vieţii noastre religios-morale.**

Conferenţa părintelui Dăncilă a fost răsplătită cu unanime aplauze, pentru faptul că a reuşit să prindă nota actualităţii şi a ştiut să trezească în conştiinţa ascultătorilor dorinţa de urgentă îndreptare a neajunsurilor prezentului.

Asttel de conferinţe sânt gustate cu multă plăcere de publicul totdeauna atent la fluxul şi refluxul ordinei morale.

Rap.

*

Armata şi educaţia morală religioasă. — Pentru a da cuvenita importanţă educaţiei moral-religioase a ostaşilor noştri, ministerul armatei a trimis corpurilor de trupă, în toată ţara, un ordin circular în chestiunea educaţiei moral-religioase. Se dispun, între altele, prin ordinul ministerial următoarele:

In zilele de Dumineci şi marile sărbători religioase comandanţii de unităţi sunt obligaţi să trimită soldaţii la sfânta biserică, conduşi — pe cât posiail — de unul dintre comandanţii superiori cu cari au fost în timpul săptămânei la instrucţie, pentruca aceştia să vadă, în superiorii lor, frumoasele calităţi sufleteşti ale strămoşilor.

Pe timpul serviciului divin din Dumineci şi marile sărbători religioase (între ora 9—12 dim.) este oprit a se face instrucţiuni sau a pune soldaţii la diferite servicii pentru nevoile corpului, afară de bucătărie şi posturile de pază în cazarmă.

Deasemenea este cu desăvârşire interzis comisiilor de recrutare sau de control militar al celor lăsaţi la vatră de a lucra în zile de Dumineci şi marile sărbători religioase, deoarece prin aceasta pun pe drumuri sate întregi, turburând sfinţenia zilelor şi jignind sentimentul religios al credincioşilor.

Cu cât nivelul moral-religios al ostaşilor va fi mai ridicat, cu atât pregătirea lor pentru zilele de grea cumpănă ar fi mai desăvârşită.

*

In întunerecul moral al vremii noastre, când, dacă n'am fi creştini ce ne punem ultimă nădejde în intervenţia forţelor de sus, ar trebui să desperăm de viitorul neamului nostru şi al culturii omeneşti, avem totuşi marea bucurie să vedem că o bună parte din tineretul român cunoaşte drumul adevărat al mântuirii şi luptă pentru virluţile eterne ale creştinismului, singurele susţinătoare şi promovatoare ale neamului şi societăţii. Reproducem apelul admirabil al unuia dintre aceşti tineri, apel vibrant de caldă simţire românească şi creştină, adresat femeii române de azi, prin ziarul „Glasul Strămoşesc":

«In lupta pentru mai binele şi salvarea noastră ca neam şi pentru reînoirea sufletului românesc, cel mai puternic, mai frumos şi mare rol îl are femeia.

Ea dă pecetea epocei.

Epoca în care femeia îşi uită menirea ei şi stă toată ziua în faţa oglinzii, pentru caraghioase împopoţonări, sau îşi petrece timpul în dancinguri cu exhibiţii pline de ademeniri — este o epocă neagră, fără viaţă, lipsită de spiritualitate şi laşă.

Pe de altă parte, este cunoscut că toate perioadele eroice au avut ca bază de pornire, suflete mari de femei.

Ştefan, domnul Moldovei, nu credem că putea devenì atât de mare, fără o mamă aşa cum ne-au cântat-o poeţii.

Forţele misterioase ale cerului, cari intervin şi diriguesc viaţa noastră pământească, nu-şi găsesc o punte de trecere mai plăcută, decât sufletul sensibil, delicat şi vibrant al femeii.

* FOIŞOARA *

Tribuna

[3] de prof. **ION BANU**

[Sfârşit]

Un pas hotărâtor în direcţia aceasta l-a făcut ziaristica din Ardeal, în primul rând „Tribuna".

Programul politic al ziarului „Tribuna" a fost determinat de configuraţia politică a momentului istoric. In el se afirmă caracterul poliglot al statului ungar şi atitudinea majorităţii românilor ardeleni. Scopurile politice urmărite au fost: combaterea tuturor măsurilor legislative şi administrative, cari împedecau desvoltarea firească a naţiunilor conlocuitoare; respectarea ideii de legalitate; Autonomia Ardealului; afirmarea elementului românesc în imperiu, ca element dinastic, de ordine şi de cultură. Ca mijloc de luptă în program se preconiza rezistenţa pasivă. In dosul programului se întrezăresc aspiraţiile profunde spre lumină şi libertate al vieţii româneşti din Ardeal.

Problemele românismului erau în realitate variate şi aspectele lor multiple. Din cauza aceasta lupta deschisă de „Tribuna" se anunţa grea. Piedeci nenumărate, obstacole nebănuite aveau să apară nu mult după apariţia ziarului. Interesul românismului cerea însă, înlăturarea piedecilor şi învingerea obstacolelor. Dela conducătorii neamului, acelaş interes al românismului cerea pricepere, tact, curaj şi credinţă în triumful ideilor mari. Grupul dela „Tribuna" a adus tinereţea, entuziasmul şi munca necesară.

Colaboratorii principali ai „Tribunei", în perioada de afirmare a curentului tribunist, au fost Ioan Slavici, Ioan Bechnitz, Corneliu Pop-Păcurariu, Pompiliu Pipoş, Ioan Macaveiu, Vasile Mangra, Ioan Rusu-Şirianu, Gh. Bogdan-Duică, Gh. Coşbuc şi şi Septimiu Albini. Indrumătorii mişcării au fost Ioan Slavici şi Ioan Bechnitz. Teoreticianul şi animatorul mişcării a fost Ioan Slavici. El redacta aproape zilnic articolele de fond, în cari se precizau principiile politice de bază ale mişcării, în ele se afirmau atitudinele politice ale grupului faţă de stările politice, se dădeau îndrumări şi se fixau normele de conduită în viaţa politică.

Pentru a putea ţine cetitorii în curent, cu întâmplările însemnate din principalele centre româneşti, ziarul şi-a asigurat dela începutul apariţiei o reţea de informatori prin corespondenţi. Astfel ziarul a avut corespondenţi în Bucureşti, Iaşi, Cernănţi, Suceava, Arad, Caransebeş, Oradea, Braşov, Gherla, Blaj şi Cluj. Deasemenea a avut corespondenţi în Viena şi Budapesta.

Intr'un timp relativ scurt a pătruns în cele mai largi cercuri româneşti din Ardeal şi a devenit mijlocul principal de informaţie al ardelenilor. A fost răspândit aproape în toate ţinuturile locuite de români, în Ardeal, Bucovina, România şi chiar în Macedonia. Două lucruri explică răspândirea lui în Ardeal: orientarea politică pe care o susţinea şi redactarea lui într'o limbă accesibilă şi masselor româneşti. Avea misiunea de a informa neamul românesc şi străinătatea, despre stările românilor din Ardeal.

Penetraţia ideilor tribuniste în conştiinţa Ardealului a întâmpinat opoziţia generaţiei bătrâne ardelene, care nu putea înţelege atitudinile, ideile şi orientările tineretului. Au avut de luptat cu autorităţile şi presa maghiară. Piedecile şi greutăţile în loc să-i intimideze şi să-i descurajeze, i-a făcut mai dârzi, mai prevăzători şi mai activi.

In cadrul programului dela Sibiu, „Tribuna" a ţinut să rămână un ziar independent, chemat să exprime vederile unui cerc restrâns şi să aducă astfel servicii ideii naţionale. Exprimând convingerile unui cerc restrâns, tribuniştii aveau convingerea, că exprimă adevăratele atitudini ale publicului român, faţă de problemele vieţii publice. Plecau dela convingerea, că românii din Ardeal însemnau ceva, deocamdată, numai prin numărul lor. Pentru a ajunge o forţă politică reală, trebuiau organizate şi disciplinate massele româneşti. Atât organizarea, cât şi disciplinarea masselor, erau factori de a căror existenţă în viaţa noastră depindea viitorul politic.

Inexistenţa opiniei publice a îngreunat munca „Tribunei". Dar sprijinul necesar, pe care nu l-au găsit în normele unei opinii publice, l-au găsit în convingerile lor politice. Credinţa în viitorul neamului credinţa în durabilitatea imperiului austriac dinasticismul şi convingerea, că slavismul este un pericol real al românismului, au constituit elementele fundamentale, cari au

Cunoscând că întreaga evoluţie a societăţii, nu se datoreşte atât puterilor materiale, cât forţei spirituale, uşor putem înţelege chemarea femeii.

Femeia este creatoare de viaţă. Ea transmite celor următori, prin sânul ei, prin fiinţa ei întreagă, toate dorurile, gândurile şi năzuinţele cari i-au sbuciumat sufletul.

Un popor ale cărui femei pricep apelul patriei şi răspund lui, nu poate avea decât copii viteji, gata ori când să înalţe faima şi să-i ridice demnitatea.

Neamul românesc este la o răspântie. Dacă nu va porni pe drumul urcuşului spinos şi plin de jertfe, dar aducător de biruinţă şi duh nou, se pierde.

In lupta noastră de salvare vrem pe femee alăturea.

Nu manechin fardat; nu sbătându-se steril pentru drepturi aiuristice; nu în costumul Evei şi lăcuind ceasuri întregi unghiile chilometrice, şi nu mâncând lămâie, pentru siluetă, sau în cel mai bun caz tăind avântul — fraţilor, soţilor, părinţilor, prietenilor — devenind un fel de petri de moară, pentru acţiune.

Nu!

Ea trebue să devie luptătoare».

*

Pe acest teren e mult de făcut. Trebue să luptăm aci cu ultima energie pentru o renaştere radicală. Altfel putreziciunea se va întinde la tot corpul social al românismului.

*

Albinăritul, ediţia a doua revăzută şi augmentată, de *Alexandru Popa*, preot în Lisa-Făgăraş, Tip. Ion Lazăr, Făgăraş, 1934. — Un vol. de 276 pagini, la sfârşit cu diagrama stupului de control. Preţul 100 Lei.

Cu gândul fericit de a încuraja pe cât mai mulţi să se îndeletnicească, în binecuvântata noastră ţară, cu albinăritnl, păr. *Al. Popa,* — care s'a distins prin propoganda făcută în calitate oficială de conferenţiar agricol, — şi-a întrunit în cartea prezentă conferinţele ţinute în această întinsă propagandă, arătând că o practică de câteva zile la un curs de albinărit sau în stupina unui stupar mai de seamă, împreună cu lămuririle scrise în cartea de faţă, sânt de ajuns ca cineva să poată devenì stupar bun.

Lucrată după cele mai bune izvoare române şi străine, — autorul având şi o lungă experienţă proprie în materie de albinărit, — cartea sa e menită să aducă o intensificare în apicultura ţării noastre, şi anume din motive pe cât de simple, pe atât de grăitoare. Ceice doresc să cunoască aceste motive, n'au decât să-şi ia osteneala şi să le citească în temeinica publicaţie a părintelui dela Lisa. Nu credem că vor regreta această osteneală.

*

Un jubileu. — Reuniunea femeilor române din Prejmer (Braşov) şi-a serbat în 6 şi 7 Ianuar 1935, jubileul de 25 de ani dela înfiinţare, prin frumoase şi însufleţite serbări. A fost un moment potrivit, pe de o parte pentru a se face o reprivire asupra activităţii acestei harnice reuniuni, în răstimpul de 25 ani, pe de altă parte pentru a se insista pentru viitor asupra multor probleme, de cari reuniunea trebue să fie preocupată.

Pentru ziua de Bobotează reuniunea a aranjat o serată culturală, bine pregătită. S'au jucat cu multă îndemânare piesele: Poemul unirii de Z. Bârsan şi „Lume sucită", în 2 acte, scrisă de preotul Ioan Ludu, şi s'au recitat mai multe poezii potrivite.

In ziua de sfântul Ioan s'a ţinut întrunirea cercului religios din parohiile Sânpetru, Bod, Hârman şi Prejmer, luând parte şi venerabilul protopop Dr. Iosif Blaga, care a ţinut o frumoasă predică despre sfântul Ioan Botezătorul, făcând o minunată caracterizare a Ina-inte-mergătorului. Serviciul divin s'a oficiat în sobor, asemenea s'a oficiat în sobor un parastas pentru membrele răposate (71) ale reuniunii noastre.

La sfârşitul slujbei, părintele prolopop a predat, după o inimoasă cuvântare, parohului local *Ioan Ludu,* brâul roşu, cu care a fost distins din partea I. P. S. Sale. O coincidenţă fericită a fost împrejurarea, că numitul paroh îşi serba deodată cu jubileul Reuniunii, al cărei director şi suflet este, şì jubileul propriu de 25 de ani de preoţie şi de 25 de ani de căsătorie, precum şi onomastica sa. Păr. I. Nan din Sânpetru a felicitat pe parohul I. Ludu în numele preoţimei, iar directorul şcolii primare I. Păcală în numele întregului popor. Adânc mişcat a răspuns parohul I. Ludu.

A urmat o masă festivă comună, cu membrele reuniunii. Au asistat 150 de persoane. Toate femeile în admirabile costume naţionale. Au luat cuvântul păr. protopop Dr. I. Blaga, mai mulţi preoţi şi alţi intelectuali. Dna preoteasă, Melania Ludu, a făcut istoricul Reuniunii, arătându-i realizările: înzestrarea bisericii, înfrumseţarea cimitirului, ajutorarea văduvelor, orfanilor şi infirmilor, înfiinţarea de cursuri de ţesătorie, şezători, producţiuni, pentru care s'a cheltuit peste un sfert de milion din cotizaţiile membrelor, în număr de 180. *i.n.*

*

Colinde, Cântece de stea, Cântecele Irozilor, culese dela românii din Şcheii-Braşovului, de Dr. Sterie Stinghe, profesor. Braşov. Caietul I. — Conţine, pe 17 pagini litografiate, 6 cântece de stea, 7 colinde, 5 cântece de-ale Irozilor cu solo Magilor şi cor. Dl prof. Dr. St. Stinghe, adunând şi publicând un preţios mănunchi de melodii rămase din vechi înaintaşi, a săvârşit o vrednică operă, care trebue sprijinită şi cultivată cu stăruinţă. Cuvintele din unele cântece sânt împrumutate din A. Pann, ear altele sânt comunicate din partea cucernicelor membre ale Frăţiei Ortodoxe dela Biserica Sf. Nicolae, „Mângăerea", din Braşov. O ediţie tipărită a Cântecelor credem că ar fi bine întâmpinată de şcolari şi de corpul didactic al şcoalelor primare şi secundare.

*

Conferenţă în Sălişte. — Preoţimea din protopopiatul Sălişte, în conferenţa ţinută la 20 Dec. 1934 s'a ocupat de organizarea, reorganizarea şi îndrumarea tineretului din prot. Sălişte. Păr. protopop D. Borcia a arătat cu multă competinţă importanţa spiritualizării şi îndrumării tineretului soc. Sf. Gheorghe, iar păr. A. Flucuş a înmănunchiat într'o frumoasă dare de seamă ideile fundamentale din preţioasa lucrare a P. S. Sale Grigorie „Tineretul României". Preoţii tractului au adus valoroase contribuţii la deslegarea practică a acestei probleme, arătând realizările în parohii şi obstacolele, precum şi proiectele de muncă în noua ofensivă de îndrumare a tineretului.

*

Amestecarea la patrat. La Timişoara a avut loc în 10 Ianuarie cor. în mare secret, ceremonia cununiei dlui Max Auschnit, *evreul* stăpânitor al industriei metalurgice din Ardeal, cu dra Pordea, fiica dlui Augustin Pordea, senator şi *greco-catolic.* Ceremonia s'a săvârşit în catedrala *catolică* de către *episcopul catolic Pacha.* Naşi au fost dnii Madgearu şi Richard Franasovici.

Se înţelege că nu invidiem romano-catolicismul că a făcut o achiziţie atât de splendidă în persoana noului catolic Max Auschnit. Subliniem numai actul „naţional" al unui fruntaş al uniaţiei şi al Agrului de-a-şi cununa fiica nu la greco-catolici, ci la romano-catolicii străini. Dăm cazul „Unirii" ca material doveditor pentru „importanţa uniaţiei în viaţa neamului românesc", cum declama în numărul penultim.

Haina de nuntă. Predici misionare, de Dr. Grigorie Gh. Comşa, Episcopul Aradului, 1935. Pagini 112. Preţul 50 lei. Volumul acesta conţine o parte din predicile misionare, rostite de P. Sf. Episcop Grigorie în călătoriile sale duhovniceşti. Este presărat cu pilde din viaţă, cari au făcut o puternică impresie asupra credincioşilor.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

INFORMAŢIUNI

Şedinţă plenară. Consiliu arhiepiscopesc a ţinut în 15 Ianua 1935, şedinţă plenară suk prezidiu I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicola* rezolvind mai multe chestiuni cu rente. Dintre obiectele rezolvat amintim, că administratorul proto popesc al protopopiatului Hunedoa rei, Nicolae Suciu, a fost num protopresbiter al acestui protopopia

Martirii naţionali şi Academi Română. La propunerea dlui ministr Al. Lapedatu, vicepreşedinte al Aca demiei, s'a hotărât ca Academia R mână să comemoreze pe martirii na ţionali Horea, Cloşca şi Crişan cu oca zia împlinirii a 150 de ani dela moa tea lor, organizând o expoziţie de stamp în legătură cu mişcarea lor revoluţi nară şi ţinând o şedinţă comemorativ în 22 Februar 1935.

Vrednic e muncitorul de plata s Dintr'o corespondenţă primită publică următoarele: In Dumineca de 13 Ianua c., Păr. protopop al Târnavei, Gheorgh Oprean, s'a deplasat în parohia Lepi dea, unde cu o deosebită solemnitate împărtăşit parohului local, *Asache Ma covici,* binecuvântarea arhierească de purta brâu roşu. La această sărbătoar din vechea şi frumoasa biserică, a as stat poporul dreptcredincios pe ca Sfinţia Sa îl păstoreşte cu credinţă. A cuvântat la acest prilej Păr. protopo apoi Pr. Ion Oprea, reprezentantul ce cului preoţesc din jur, dl profesor Şerb în calitate de preşedinte al FO ului, din D. sânmărtin, şi înv. direct Nichifor Brad. Li-a răspuns, adânc em ţionat, cel răsplătit. A afirmat că pr „brâul roşu" se simte şi mai adânc l gat de cele duhovniceşti. Simte pova încrederii ce i s'a dat şi roagă pe pă protopop să transmită I. P. Sfinţitul Mitropolit, că şì de aici înainte muncì în via Domnului cu acelaş z ca şi până acum. *T.*

Parohie pilduitoare are comu *Budila* (Braşov), cu o aşezare de go podari români, trăind în armonie minoritarii locali. Românii acestei p rohii ortodoxe desfăşoară o intensă a tivitate culturală, condusă cu pricepe şi tact din partea păr. *Iordan Curcubă* care păstoreşte în mijlocul credinci şilor săi de un lung şir de ani de pes trei decenii şi a fost de curând împă tăşit de binecuvântarea arhiereas pentru a purta brâu roşu. Mulţumi activităţii neobosite a acestui pre adânc înţelegător al situaţiei, Budila a casă naţională, cu sală potrivită, bibli tecă şi un mic muzeu. In această ca se organizează festivale şi alte ma festări de cultură, la care partici activ tinerii săteni români şi cărtura localnici. Ele sânt bine apreţiate şì d partea elementului minoritar.

Zilele trecute capitala ţării no stre a fost vizitată de doi distinşi oaspe P. S. Episcop *Irineu* din Novi-Sad Iugoslaviei, ierarh cult, mare misiona şi membru activ în comitetele creşti ecumenice şi Dr. Bolislav Ianici teol dela Cernăuţi, bărbat cu rol importa în viaţa bisericească a ortodoxiei sârb

---

determinat atitudinile politice ale tribuniştilor.

In tradiţia politică a Ardealului au căutat elemementul care a ajutat desvoltarea românilor. Elementul tradiţional l-au găsit în activismul dinastic, practicat de mitropolitul Andrei Şaguna. Prin dinastisticism s'au adus în trecut reale servicii românismului şi instituţiilor ardelene. Aveau convingerea că pe calea tradiţională a activismului dinastic, se va putea obţine „dreptul de liberă desvoltare al românilor". Apărarea unităţii imperiului se confunda în convingerea tribuniştilor, cu apărarea intereselor naţionalităţilor. Interesul monarhiei era, după ei, desvoltarea armonică a tuturor naţionalităţilor „emulaţiunea lor în lucruri roditoare". Numai întronarea ideii de liberă desvoltare a naţionalităţilor, putea aduce realizarea echilibrului intern al imperiului. Austria putea aspira la rolul de organizatoare a Balcanului, desorganizat prin stăpânirea de secole a turcilor, numai când în viaţa ei internă domneşte liniştea şi munca creatoare. Mai credeau că Austria este un zid puternic ce desparte slavii de sud de cei de nord şi asigură în felul acesta continuitatea vieţii româneşti, ameninţată, în lipsa Austriei, de valul slavismului. Aveau deci interes şi românii să susţină politica Austriei. Pericolul german preconizat în „Drang nach Osten", pentru români era inexistent. Intre noi şi germani se găseau ungurii, cari opreau expansiunea germană în spre noi.

Admiteau şi o împăcare cu ungurii. Dar împăcarea aceasta era condiţionată de acordarea drepturilor. Impăcarea nu s'a putut înfăptuì. Ea ar fi însemnat renunţarea definitivă la idealul maghiarilor de a înfăptuì statul naţional, între hotarele Ungariei. Orice s'ar fi putut cere maghiarilor, afară de renunţarea la ideea de a înfăptuì statul lor ideal.

Scrutând împrejurările tribuniştii şi-au dat seama dela începutul acţiunii, ce se poate şi ce nu se poate realiza în configuraţia politică a momentului.

Lupta tribuniştilor în contra stărilor politice din Ungaria, a fost o luptă dârză, susţinută de căldura sentimentelor româneşti şi de credinţa într'un viitor mai bun, ce l-a hărăzit destinul neamului românesc din Ardeal. „Tribuna" prin articolele scrise de directorul ei, Ioan Slavici, şi-a precizat din primele zile ale apariţiei atitudinea faţă de statul şi tendinţele maghiare. Dorinţa românilor era, ca statul, alcătuit din mai multe grupuri etnice, să se organizeze astfel în cât să le asigure „libera desvoltare".

Conştientă presa maghiară, de pericolul reprezentat de „Tribuna", pentru ideea formării statului maghiar, începe să reacţioneze. Studenţii maghiari, dela universitatea din Cluj, agitaţi de presă, au ars în ziua de 17 Mai 1884, în Dealul Feleacului „Tribuna" şi „Gazeta Transilvaniei", protestând în felul acesta, în contra tendinţelor româneşti. „Tribuna" recunoştea că reprezintă un pericol în contra consolidării statului maghiar, dar nu renunţă la lupta abia începută, căci ea este dictată de dreptul la viaţă al românilor din Ardeal. Dă însă o soluţie, pentru împăcarea spiritelor. Soluţia este organizarea statului pe baza principiului confederaţiunii popoarelor.

Maghiarii, dacă doreau să fie linişte în Ungaria, să ţină seamă de cea mai numeroasă naţiune din Ungaria, după maghiari, de români.

Cu ocazia alegerilor parlamentare din 1884 „Tribuna" şi-a precizat atitudinea faţă de viaţa constituţională din Ungaria. „Noi românii reprezentăm în statul ung principiul poliglot, faţă de exclusivism maghiar. Il reprezintă şi alţii, însă prin n mărul nostru, prin poziţiunea noastră, n suntem singurii, cari putem să facem imperativ categoric din acest principiu. A pus alternativa, ori respectă Ungaria ac principiu, şi-şi desvoltă dreptul public senzul lui mai departe, ori nu contribu la consolidarea ei".

Despre grupul dela „Tribuna" I. Sl vici scria: „Am luat sarcina, de a ne fa expresia curentului, care domneşte în p porul român, de a pune sub ochii cel competenţi necazurile şi suferinţele pop rului, de a da pe faţă abuzurile celor ch maţi a face să fie păzită legea". Căci situaţia dată „în loc de a ne fi pus cu to la muncă serioasă şi productivă, în loc a ne avea unii pe alţii ca fraţii, dând un altuia ce se cuvine, elementul maghi ajuns la domnie în puterea împrejurăril a monopolizat beneficiile statului şi şi creat un idol, înaintea căruia se închi cu mic cu mare: maghiarizarea". In via politică totul se petrecea în funcţie această idee. Urmarea firească a acest tendinţe a fost lupta de rassă. Şi atun

Cassa Wertheim Nr. 2. Dimensiunile cassei însaşi 82 înălţime, 61 lăţimea şi 58 afunzimea, cu tresor, plus postamentul, aşa că înălţimea totală este de 156 cm, *potrivită pentru oficiile protopopeşti şi parohiale*, se vinde cu un preţ foarte convenabil din mână liberă. Informaţiuni la Librăria Arhidiecezană.

AVIZ. Se aduce la cunoştinţa P. C. Protopopi şi C. Preoţi, că din «Calendarul bunului creştin» pe anul 1935 nu se mai află nici un exemplar, şi astfel Librăria Arhidiecezană nu mai poate executa comandele de calendar.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 20 Ianuar 1935, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Alegerea de mitropolit al Moldovei. — Congresul naţional bisericesc se va întruni la Bucureşti în ziua de 23 Ianuarie pentru a face alegerea de mitropolit al Moldovei. In căutarea persoanei care să fie învrednicită a urca scaunul venerabil şi de care se leagă atât de glorioase tradiţiuni din viaţa neamului românesc, reprezentanţii clerului şi poporului eparhiei şi-au concentrat atenţiunea asupra P. Sf. Sale *Episcopul Nicodem*, actua'ul stareţ al Mănăstirei Neamţului. P. S. Sa este un mare cărturar al Bisericii noastre, publicând un număr însemnat de scrieri teologice de mare importanţă, A fost episcop la Huşi şi a păstorit ca locţiitor de arhiepiscop Biserica Basarabiei, îndată ce a revenit la patria-mamă. Deşi se apropie de 70 ani, totuşi P. Sf. Sa. este un bărbat capabil de activitate energică şi cu roade bune, cum a dovedit prin lucrările sale din timpul din urmă, între cari aranjarea dreptului de proprietate a Mănăstirii Neamţu asupra unor întinse păduri, ocupă un loc atât de important pentru sfânta noastră Biserică.

Toate cercurile bisericeşti se îndreaptă cu simpatie către persoana P. S. Sale, şi membrii din Ardeal ai Congresului naţional-bisericesc desigur vor respecta dorinţa eparhiei Iaşilor de a avea în frunte pe P. S. Episcop Nicodem ca păstor vrednic de gloria trecutului şi în stare să facă faţă nevoilor prezentului.

Dela „Oastea Domnului"

Numărul din urmă (Nr. 4, din 20 Ianuar cor.) din publicaţiile «Lumina Satelor» şi «Oastea Domnului» aduc material mult şi interesant despre trecutul mişcării «Oastea Domnului». Cucernica preoţime şi credincioşii noştri «ostaşi» vor vedea din acest material că „Oastea Domnului" a început să existe şi a continuat să vieţuiască tot timpul în sânul şi sub ocrotirea şi prin ajutorul sfintei noastre biserici. Părintele Trifa a fost, după mărturia documentelor şi după mărturisirile P. C. Sale, tot timpul un slujbaş al bisericii care s'a bucurat de-o deosebită cinste, iubire şi ajutor din partea autorităţii ierarhice a bisericii.

Tot din acest material din ultimul număr al „Luminii Satelor" se vede, prin acte, cum Păr. Trifa în ultima vreme a început să lucreze în taină în direcţia desfacerii mişcării „Oastea Domnului" de autoritatea bisericească, pentru a şi-o face teren cu totul privat, nesupraveghiat de biserică. Când a văzut că ierarhia bisericească nu poate încuviinţa acest lucru, Păr. Trifa a rupt legăturile cu autoritatea bisericească, cu foile şi cu mişcarea „Ooastei Domnului" cari sunt ale bisericii şi a căutat printr'o foaie nouă, pur personală, «Isus Biruitorul» să atragă pe membrii „Oastei Domnului" din legăturile lor cu biserica, spre sine. Cenzura însă a oprit această foaie, contrară binelui bisericii, să mai apară.

Din toate părţile vin adeziuni la atitudinea pe care a luat-o conducerea bisericească şi dezaprobări pentru încercarea Păr. I. Trifa. Toţi colaboratorii de seamă şi toţi lucrătorii zeloşi din mişcarea «Oastea Domnului» declară că nu înţeleg să-l urmeze pe Păr. I. Trifa pe panta periculoasă pe care a apucat şi voesc să rămână fii iubitori ai sfintei noastre biserici.

Păr. I. Trifa ar face bine să se gândească cu toată seriozitatea la situaţia în care se găseşte şi la abisul întunecos spre care se îndreaptă. E vremea să-i strigăm din inima plină de îngrijorarea de fraţi: ***opreşte-te, Păr. Trifa!*** *Biserica, în care lucrează iubirea mult iertătoare a lui Isus, priveşte cu durere cum unul din fiii ei, în cari şi-a pus atâtea nădejdi, o nesocoteşte acum pregătindu-şi pierzarea. Ea îl aşteaptă şi-l cheamă încă la sânul ei iubitor. Nu credem că Păr. I. Trifa să se învârtoşeze până la sfârşit în atitudinea de împotrivire faţă de Biserica iubitoare, sfântul Trup al lui Hristos.*

*Dar orice drum şi-ar alege Păr. I. Trifa, cucernica noastră preoţime are sfânta datorie să stea în fruntea iubiţilor noştri credincioşi «ostaşi» învăţându-i şi îndrumându-i pe calea mântuirii, folosind toate învăţăturile ziditoare de suflet şi toate mijloacele harice ale bisericii noastre. I. P. S. nostru Mitropolit, în grija ce-o are pentru dreapta înarmare a evlaviei «ostaşilor» va tipări în curând o frumoasă şi bogată «**Carte de Rugăciuni**». De asemenea a luat hotărârea să iniţieze o bibliotecă de* **„Cărţi religioase pentru popor".**

Cucernica noastră preoţime va îndemna pe credincioşi să aboneze în număr cât mai mare publicaţiile «Lumina Satelor» şi »Oastea Domnului», trimiţând orice comunicare pe adresa: **Foaia „Lumina Satelor" sau „Oastea Domnului" Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.**

„dacă ei lucrează sistematic, pentru prefacerea statului ungar în stat naţional maghiar, ne împing pe noi să lucrăm pentru desfiinţarea Ungariei: noi şi maghiarii, numai într'o Ungarie organizată ca stat poliglot putem să trăim împreună şi să ne desvoltăm în pace". Cuvintele acestea cuprind refuzul categoric de a servì ca material bun pentru consolidarea naţiunii maghiare.

In faţa ideilor susţinute de „Tribuna", presa maghiară devine seismograful spiritului maghiar. Intreaga presă, indiferent de culoarea politică, lupta în contra pericolului reprezentat printr'o „rassă inferioară" şi cere înlăturarea tuturor luptătorilor români. Ziarul guvernamental „Nemzet" din 23 Septemvrie 1884, publica următoarele: „Faţă de ultraiştii naţionalişti din Ungaria, ar fi destul să amintim, că atât întemeierea, cât şi conservarea şi redobândirea acestei ţări, exclud orice tendinţă federativă, atât politică, cât şi pe terenul limbii de stat. Sunt la noi naţionalităţi, dar nu este în ţara aceasta altă naţiune, afară de cea maghiară. Nu este altă idee de stat, decât ideea de stat maghiar. Nu are nici prezent, nici viitor altă politică, decât aceea care-şi pune drept scop consolidarea statului maghiar şi rassei maghiare". Aceleaşi idei le găsim afirmate şi în celelalte gazete, maghiare „Pesti Napló", „Kolozsváry Közlöny", „Ellenzék" etc.

Statul maghiar în loc să recunoască românilor dreptul la o viaţă naţională, a recurs la mijloacele cari i-au stat la îndemână, pentru suprimarea tendinţelor româneşti: la temniţă şi intimidare, ca mijloace represive, şi la propaganda culturală, ca mijloc spiritual de acaparare a românilor.

Cercul „Tribunei" avea credinţa, că în lumea aceasta, unde toate se petrec cu necesitate organică, stările politice din Ardeal nu pot avea decât un caracter efemer. Aveau convingerea, că maghiarii mânaţi de instinctul de conservare naţională, siliţi de împrejurările politice externe, în deosebi de pericolul slav şi german, conduşi de spiritul realităţilor, care nu poate fi negat, vor renunţa la himera maghiarizării, într'un stat în care ei nu reprezintă nici o treime din populaţie şi se vor unì cu românii, căutând împreună formulele cele mai potrivite configuraţiei politice a momentului istoric.

Credinţa în forţa morală a fost rezortul intim al muncii dela „Tribuna". In faţa deslănţuirii rolului de maghiarizare au afirmat şi întărit ideea culturii naţionale, singura capabilă să înlăture definitiv primejdia desnaţionalizării. Prin ideile răspândite zi de zi, au urmărit întărirea conştiinţei naţionale şi formarea conştiinţei politice, unicul mijloc de reacţiune puternică în contra nedreptăţilor politice. Au propovăduit cultul adevărului, al moralităţii şi al iubirii de neam.

*

S'ar putea pune acum întrebarea, de ce n'au stăruit tribuniştii şi pentru înfăptuirea unităţii politice, aşa după cum au stăruit pentru realizarea unitaţii culturale a românilor? Simţul realităţii şi convingerile politice, i-au determinat pe tribunişti să lupte în viaţa politică numai pentru ideile posibil de realizat în configuraţia politică a momentului istoric. Dacă „dreptul de liberă desvoltare", aşa de scump lumii de acum un jumătate de veac, ar fi fost câştigat, desigur alta ar fi fost starea economică şi socială a românilor ardeleni în momentul unirii tuturor românilor. Ardealul ar fi avut o clasă intelectuală bine pregătită şi o burghezie românească stăpână pe viaţa economică a oraşelor ardelene. Cauzele cari au împiedecat obţinerea „dreptului de liberă desvoltare", au fost neînţegerea din partea Austriei a realităţilor şi spiritelor naţionale în plină desvoltare şi tendinţele de maghiarizare ale politicei magare. Aceleaşi cauze au contribuit însă, la accelerarea procesului de desagregare a imperiului şi la prăbuşirea lui.

Rezultatul imediat al luptelor politice, a fost persecutarea sistematică a elementului românesc; rezultatul moral a fost însă incalculabil.

Primul act de manifestare colectivă conştientă, cu caracter politic, în viaţa Ardealului, a fost „Memorandul" din 1892, prin care românii pretindeau recunoaşterea drepturilor naţionale dela curtea din Viena. Acest act ar fi greu de explicat fără o contribuţie serioasă a „Tribunei". In urma acţiunii tribuniste, problema românilor din Ardeal a ajuns să fie pusă ca o problemă europeană. „Lumea care mai înainte nu ne ştia, azi ne cunoaşte şi ne consideră drept un popor, care vrea şi poate să-i facă servicii". (I. Savici, Tribuna şi tribunişii, p. 116).

Dacă politica tribunistă n'a adus românilor din Ardeal îmbunătăţiri concrete şi imediate, avea meritul că a făcut primul pas hotărât pentru organizarea politică a forţelor ardelene. Din frământările acestei epoci s'a întărit ideea înfăptuirii României de azi, ca singurul liman salvator al năzuinţelor noastre naţionale şi unica posibilitate de înlăturare a neajunsurilor naţionale, astfel încât 1918, în momentul istoric decisiv, când s'au trasat noile hotare ale statelor europene, Ardealul a putut hotărâ fără şovăire participarea la formarea statului naţional de azi.

Nr. 10249/1934 Bis. 3—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiilor vacante:

1. Ormeniş, 2. Beia, 3. Jimborul mare, 4. Ghimeş-Făget se publică concurs din oficiu cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român

Cererile de concurs se vor înainta: pentru parohiile de sub 2 şi 3 la Oficiul protopopesc din Cohalm, pentru parohia de subt 1 la Oficiul protopopesc din Sf. Gheorghe, şi pentru parohia de sub 4 la Oficiul protopopesc din Oituz.

Emolumentele sunt: salar dela stat conform pregătirii preoţeşti, şi stola uzitată în protopopiatul respectiv.

Sesiune parohială: la Ormeniş 8 jugăre, la Beia 8 jugăre, la Jimborul mare 12 jugăre, şi la Ghimeş-Făget 28 jugăre.

Case parohiale nu sunt în aceste parohii.

Candidaţii îşi vor cere binecuvântare de candidare la Consiliul arhiepiscopesc.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti dela 4 Decemvrie 1934.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 326—934 (67) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Stejerel (Scroafa), protopopiatul Băiţa, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post de paroh sânt:

1. Intregirea dela stat.
2. Folosinţa cimitirului.
3. Câte 15 litri cucuruz sfărâmat dela circa 95 familii.
4. Venitele stolare uzitate în parohie.
5. Casă parohială nu exista.

Cererile de concurs însoţite de actele necesare, împreună cu autorizaţia de candidare dela P. Vener. Cons. Arh., se vor înainta oficiului protopopesc Băiţa până la terminul fixat.

Concurenţii se vor prezenta în parohie, cu autorizaţia oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoştinţă cu parohienii.

Oficiul protopopesc ort. rom. Băiţa în înţelegere cu Consiliul parohial

Băiţa. la 16 Decemvrie 1934

Dumitru Secărea
protopop.

Nr. 558—1934. (68) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante de mai jos toate de cl. III-a şi aparţinătoare protopopiatului **Geoagiu,** publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Tel. Român.

Venitele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasionate la coala B. şi anume:

1. **Ceru-Băcăinţi** 2. jug. 800 stp. sesie parohială. — b. Casă paroh. în bune condiţii, drept de păşunat şi încălzit, stola obicinuită în protopopiat. Observăm că parohia e la distanţă de 4 Km. de gara Şibot.

2. **Cheile Cibului:** 25 jug. sesiune parohială, casă parohială, stola obicinuită în protopopiat şi câte 1 ferdelă de cucuruz sfărâmat de fiecare familie, cca 100 familii. Păşunat şi încălzit. Parohie fruntaşe de munte.

3. **Mada:** 10 jug. sesiune parohială şi locuinţă în notură, stola obicinuită în protopopiat, păşunat şi încălzit, cca 150 ferdele de cucuruz sfărâmat anual.

4. **Nădăştie:** Parohie de munte bine organizată, stola obicinuită în protopopiat, şi câte 1 ferdelă de cucuruz de fiecare familie.

5. **Valea-Iepii:** 2 jug. 800 stp. sesiune parohială, stola obicinuită, 2 decl. cucuruz cu tulei de fiecare familie.

Oficiul protopop. al tractului Geoagiu, la care sânt a se înainta cererile, publică acest concurs în înţelegere cu organele parohiale din numitele parohii.

Cererile se vor înainta în termen, având fiecare concurent a-şi exopera binecuvântarea arhierească pentru concurs şi cu prealabila noastră încuviinţare a se prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu poporul şi cerinţele locale.

Geoagiu, la 18 Decemvrie 1934.

V. Goron
protopop.

Organizaţi Reuniuni de femei

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane